

Přehled mluvnice, literatury a slohu

PRÓZA

- KNIHA**
- sešitý nebo slepený svazek listů papíru, kartonu nebo jiného materiálu, popsany, potištěny nebo prázdný; s vazbou nebo opatřený přebalem
 - literární práce nebo hlavní oddíl této práce; pokud je publikována v elektronické podobě, nazývá se elektronická kniha

ČÁSTI KNIHY:

přebal	• papírová ochrana desek knihy; má i reklamní funkci
desky	• obal knihy, obsahuje titul a jméno autora; jsou vyrobeny z lepenky a potahují se papírem, textilem, koženkou, kůží
kapitálek	• proužek textilie, má ozdobný charakter, je vlepený do hřbetu knihy
předsádka	• dvojlist, který spojuje knižní blok s deskami knihy
knižní blok	• svázané a oříznuté listy knihy bez desek
patitul	• list, který předchází hlavnímu titulu a je na něm uveden autor knihy a titul knihy (v minulosti byly ručně psané knihy těžké a když se vytrhly z desek, daly se z patitulu zjistit informace o knize)
frontispis	• označení pro sudou stránku naproti titulnímu listu, často na něm bývá ilustrace
hlavní titul	• vždy je umístěn na liché stránce knihy; musí obsahovat titul a podtitul, jméno autora, může obsahovat rok vydání a název nakladatelství
prolog	• předmluva; spisovatel, nakladatel nebo tiskař informují o vzniku díla, účelu, pramenech díla
vlastní text	• text knihy
<u>kapitola</u>	• oddíl textu v knize, má samostatné postavení; každá kapitola musí začínat na liché stránce, je označená názvem nebo číslicí
epilog	• doslov; vysvětlení děje knihy, ukázání postav děje po nějaké době
rejstřík	• místní, věcný, personální, může být i nerozlišený; v rejstříku jsou zpravidla uvedeny pro autora důležité pojmy, u nich je vždy připsána strana knihy, kde se vyskytují
bibliografie	• soupis jiných knih, na které se odkazuje v textu
obsah	• seznam všech kapitol a podkapitol, který usnadňuje práci s knihou
<u>tiráž</u>	• vždy je umístěna na posledním listu knihy; obsahuje technické a nakladatelské údaje o knize
záložka	• vložená papírová záložka nebo textilní proužek, na jednom konci vlepený do hřbetu knihy
vakát	• prázdná stránka kdekoli v knize
<u>ex libris</u>	• ozdobné označení vlastníka knihy

2.

Lidová pohádka

Úkol 1

Dej do pořádku **popletené názvy** pohádek.

čert	Mikeš
Neohrožený	Bajaja
Sedmero	Smolíčkovi
Princ	a Káča
O dvanácti	kozlatech
O neposlušných	měsíčkách
O	krkavců

čert a Káča

Princ Bajaja

O dvanácti měsíčkách

Sedmero krkavců

O Smolíčkovi

O nejlepších kozlech

Neohrožený Mikeš

Úkol 2

Přečti si úryvky z **Národních báchorek a pověstí**, pokus se doplnit název pohádky či jméno hlavního hrdiny.

Potom sundala plachetku, svlékla myši kožíšek, umyla tvář, srovnala vlasy a oblékla šumný oděv na sebe.
Pohrdlivě pohlédla na obraz Vaší Milosti a nám ho zpátky podávajíc řekla: „Král zde vyobrazený není hoden, aby mi obuv mou zavazoval.“
„Nyní mne tady necháš,“ řekl koník k princovi, „a sám půjdeš do blízkého města ke dvoru; musíš se vydávat ale za němého.“
Když bylo chlapci tři dni, již ho matka prsem uživit nemohla a musela ho krmit kaší. Snědl jí dvě tři misky, a přece křičel hladem.
„Dobře tedy, když je tvá dcera tak chytrá, ať přijde zejtra ke mně, ale ať to není ani ve dne ani v noci, ani ustrojená ani nahá, ani pěšky ani na voze.“

Princezna se zlatou

hvězdou na čepě

Pěšná Princezna

Princ Bajaja

Otesánek

Královna Koloběžka

Úkol 3 – HLAVNÍ ZNAKY POHÁDKY

Ve **kterých pohádkách** můžeme najít:magické číslo 3 Třetí oříšky pro Popelkumagické číslo 12 O dvanácti měsíčkáchJaké kouzelné **předměty** znáš?čaropalka, jablkoJaké kouzelné **bytosti** znáš?elfové, duchové, smoutovéKterá pohádková bytost je, podle tebe, **podivná, zajímavá**? Proč?

Proč

BAJE (MÝTUS)

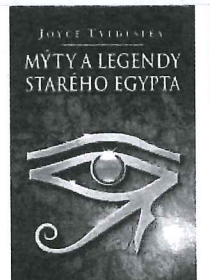
= příběhy z dávné minulosti, které se mohly-
ale nemusely - stát

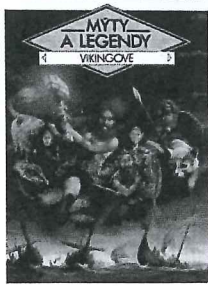
= tématem často

- vznik světa
- bohové - jesícká vláda, spory

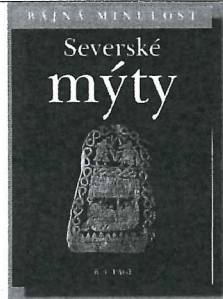
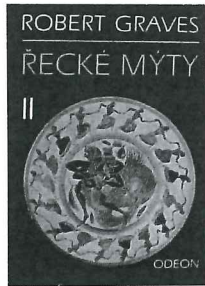
→ různé národy - různé mýty

Do češtiny: Eduard Petiška

KLASICKÉ PRŮBĚHY - PŘÍBĚŽNOSTI
KELTSKÉ
báje a mýty

MÝTY a BÁJE
STARÝCH SLOVANŮ

Bájesloví • Bohové • Obyčeje
Slavnosti • Svátky • Svatyně

4 Bajka

- krátký epický literární útvar
- určitá myšlenka, obvykle nějaké pravidlo života
- nejčastějšími postavami bajek jsou *zvířata*....., rostliny, věci; někdy také *řeky*.....
- *zvířata*..... i neživé věci na sebe berou *řekské*..... vlastnosti a jednají jako lidé
- může být psána v *proze*..... i poezii
- cílem bajek je kritizovat špatné vlastnosti, problémy ve společnosti, výchovně působit

Autoři nebo vypravěči bajek

Ezop
6. st. př. Kr.

Ivan Andrejevič Krylov
19. století

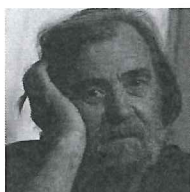
Jean de La Fontaine
17. století

Ivan Olbracht
20. století

Karel Čapek
20. století

Pavel Šrut
současný autor

Jiří Žáček
současný autor